

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ			
Τίτλος	Η σχολική κοινότητα προστατεύει το κλίμα		
Φορέας	ΑΝΤΙΓΟΝΗ-Κέντρο Πληροφόρησης και Τεκμηρίωσης για το Ρατσισμό, την Οικολογία, την Ειρήνη και τη Μη Βία <hr/> Community Energy River		
Θεματική	Φροντίζω το περιβάλλον	Υποθεματική	1.Οικολογία - Παγκόσμια και τοπική Φυσική κληρονομιά 2.Κλιματική αλλαγή - Φυσικές Καταστροφές, Πολιτική προστασία
ΒΑΘΜΙΔΑ/ΤΑΞΕΙΣ (που προτείνονται)	Α΄βάθμια (Δ΄, Ε΄, ΣΤ΄), Β΄βάθμια		
Δεξιότητες στόχευσης του εργαστηρίου	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δεξιότητες μάθησης 21ου αιώνα (4cs) (Κριτική σκέψη, Επικοινωνία, Συνεργασία, Δημιουργικότητα) ▪ Δεξιότητες ζωής ▪ <u>Δεξιότητες της κοινωνικής ζωής</u> (Κοινωνικές δεξιότητες, Ενσυναίσθηση και ευαισθησία, Πολιτειότητα, Προσαρμοστικότητα, Ανθεκτικότητα, Υπευθυνότητα) ▪ <u>Δεξιότητες διαμεσολάβησης και κοινωνικής ενσυναίσθησης</u> (Ενσυναίσθηση και ευαισθησία, Διαμεσολάβηση, Επίλυση συγκρούσεων, Πολιτειότητα) ▪ <u>Δεξιότητες επιχειρηματικότητας</u> (Πρωτοβουλία, Οργανωτική ικανότητα, Προγραμματισμός, Παραγωγικότητα, Αποτελεσματικότητα) - Δεξιότητες του νου ▪ <u>Στρατηγική Σκέψη</u> (Οργανωσιακή σκέψη, Μελέτη περιπτώσεων και Επίλυση προβλημάτων) ▪ <u>Πλάγια σκέψη</u> (Δημιουργική, παραγωγική, ολιστική σκέψη), ▪ <u>Ρουτίνες σκέψεις και αναστοχασμός</u> ▪ <u>Δεξιότητες υπολογιστικής σκέψης</u> (Επιστημονική/υπολογιστική σκέψη διαμεσολάβηση) 		

Σύντομη περιγραφή του Προγράμματος Καλλιέργειας Δεξιοτήτων (έως 200 λέξεις)

Το πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης «Η σχολική κοινότητα προστατεύει το κλίμα» στοχεύει στην ευαισθητοποίηση του μαθητικού πληθυσμού για το ζήτημα της κλιματικής κρίσης και της ενέργειας, ώστε να αναπτύξει πρόθεση δράσης υπέρ της βιωσιμότητας του πλανήτη. Στον κλιματικό και ενεργειακό γραμματισμό των μαθητών/τριών έρχεται εμπλουτιστικά να προστεθεί η δημοκρατική εκπαίδευση και ο γραμματισμός τους στην πολιτειότητα, συνεισφέροντας στην καλλιέργεια δεξιοτήτων του/της ενεργού πολίτη, που θα δράσει συλλογικά για το περιβάλλον. Το πρόγραμμα αρθρώνεται σε 7 βιωματικά-συμμετοχικά εργαστήρια, τα οποία διαπερνώνται από την ολιστική θεώρηση των περιβαλλοντικών ζητημάτων που πραγματεύονται.

Ακολουθούν οι βασικές θεωρητικές ενότητες του προγράμματος:

- 1) Δημιουργία και Ενδυνάμωση ομάδας - Λήψη αποφάσεων με συναίνεση
- 2) Ολιστική προσέγγιση του ζητήματος της κλιματικής αλλαγής
- 3) Οι στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης για την ενέργεια
- 4) Εξοικονόμηση ενέργειας
- 5) Ενεργειακές κοινότητες: πώς λειτουργούν, πώς παράγουν ενέργεια, πώς προστατεύουν το κλίμα
- 6) Μελέτη περίπτωσης ενεργειακής κοινότητας

Το σύνολο του προγράμματος βασίζεται στις αρχές της Π.Ε και της Βιωματικής εκπαίδευσης, ενώ αντλεί τη μεθοδολογία του από τη μη τυπική Εκπαίδευση. Μεταξύ άλλων στοχεύει στην καλλιέργεια βασικών δεξιοτήτων του 21ου αιώνα συνεισφέροντας στην ολόπλευρη ανάπτυξη των μαθητών-μαθητριών.

Δομή Προγράμματος Καλλιέργειας Δεξιοτήτων

Εργαστήριο	Περιγραφή δραστηριοτήτων
<p>Από το “εγώ” στο “εμείς” και τον κοινό μας στόχο</p> 	<p>Κινητικό παιχνίδι γνωριμίας και ενίσχυσης δεσμών εμπιστοσύνης στην ομάδα. Δραστηριότητα με κίνηση στον χώρο για την εξάσκηση της ικανότητας διαλόγου και την ενίσχυση της κριτικής σκέψης σε σχέση με το δικαίωμα του παιδιού στην έκφραση γνώμης και τη συμμετοχή του στη λήψη αποφάσεων. Δραστηριότητα σε ομάδες για την εξάσκηση στην επικοινωνία και τη συνεργασία και ευρύτερα για τη συνειδητοποίηση της έννοιας της ομάδας.</p>
<p>Αποφασίζουμε μαζί</p> 	<p>Ομαδική δραστηριότητα καθοδηγούμενης αντιπαράθεσης επιχειρημάτων (debate) για εξάσκηση στη δημοκρατική λήψη αποφάσεων, ατομική δραστηριότητα κριτικού στοχασμού ως εισαγωγή στη διαδικασία λήψης απόφασης με συναίνεση, ομαδική δραστηριότητα για εξάσκηση στις τεχνικές λήψης απόφασης με συναίνεση, αναστοχαστική συζήτηση και αξιολόγηση.</p>
<p>Κι όμως συνδέονται!</p> 	<p>Παιχνίδι ενεργοποίησης. Δραστηριότητα ενσώματης τοποθέτησης στο χώρο με τίτλο “Βρες τη θέση σου” που στοχεύει στη διερεύνηση των πρότερων γνώσεων και αντιλήψεων των μαθητών/τριών για το ζήτημα της κλιματικής αλλαγής και της ενέργειας. Ακολουθεί η κύρια, ομαδοσυνεργαστική δραστηριότητα “Κι όμως συνδέονται!” που εστιάζει στη διερεύνηση των αιτιών και συνεπειών του προβλήματος της κλιματικής αλλαγής σε επίπεδο περιβαλλοντικό, κοινωνικό, οικονομικό. Ενδείκνυται για την εμπάθηση και ολιστική προσέγγιση στο θέμα. Αναστοχασμός.</p>
<p>Κι αν ήμουν εσύ;</p> 	<p>Δραστηριότητα ενεργοποίησης με στοιχεία θεατρικού παιχνιδιού που προάγει την σωματική και συναισθηματική έκφραση, προετοιμάζοντας τα παιδιά για την κύρια δραστηριότητα. Στην κύρια δραστηριότητα: “Ιστορίες της κλιματικής αλλαγής” οι μαθητές/τριες, μέσα από ένα παιχνίδι ρόλων, επεξεργάζονται, διερευνούν και συνθέτουν πληροφορίες για τις αιτίες, τις συνέπειες και τις λύσεις που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή. Η δραστηριότητα προάγει την καλλιέργεια ενσυναίσθησης.</p>
<p>Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης για την ενέργεια</p>	<p>Το εργαστήριο «Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης για την ενέργεια» φέρνει σε επαφή τη σχολική κοινότητα με την ενεργειακή αυτάρκεια και τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης για την ενέργεια, και είναι εισαγωγικό για την έννοια των</p>

	ενεργειακών κοινοτήτων και του εργαστηρίου «Η ενέργεια στα χέρια των πολιτών».
<p> Εξοικονόμηση ενέργειας: Πώς μπορούμε να εξοικονομήσουμε ενέργεια στο σχολείο και στο σπίτι; </p> 	Το εργαστήριο «Εξοικονόμηση ενέργειας: Πώς μπορούμε να εξοικονομήσουμε ενέργεια στο σχολείο και στο σπίτι;» στοχεύει στην εξοικείωση με τους βασικούς τρόπους εξοικονόμησης ενέργειας σε ένα χώρο, στο σχολείο και στο σπίτι. Μέσω της ανακαλυπτικής μάθησης, οι μαθητές/τριες αναλαμβάνουν τον ρόλο του/της ερευνητή/τριας, αποβλέποντας στο να γίνει ο χώρος του σχολείου και του σπιτιού λιγότερο ενεργοβόρος αλλά και περισσότερο υγιεινός. Οι μαθητές/τριες πραγματοποιούν ενεργειακή περιήγηση και κατόπιν προτείνουν τρόπους εξοικονόμησης ενέργειας ανάλογα με τα ευρήματά τους. Αξιοποιείται, για το σκοπό αυτό, η εκπαιδευτική μεθοδολογία επίλυσης προβλήματος και η καλλιέργεια της ερευνητικής διάθεσης.
<p> Η ενέργεια στα χέρια των πολιτών </p> 	Επιδιώκεται η εξοικείωση με τις ενεργειακές κοινότητες, ένα νέο θεσμό για την ελληνική κοινωνία, καθώς και με την έννοια της ενεργειακής δημοκρατίας. Η εξοικείωση επιτυγχάνεται με τη βοήθεια οπτικοακουστικών μέσων και της αξιοποίησης καλών παραδειγμάτων. Επιπλέον, διερευνώνται λύσεις στα προβλήματα που συνδέονται με την ενεργειακή κρίση και καλλιεργείται θετική στάση για την συμμετοχή στα κοινά.
<p> Προσομοίωση ενεργειακής κοινότητας </p> 	Στόχος της προσομοίωσης είναι η προετοιμασία των μαθητών/τριών για την ιδιότητα του ενεργού πολίτη για το ζήτημα της ενέργειας, καθώς και η ενίσχυση του εκδημοκρατισμού της ενέργειας. Η ομάδα των μαθητών/τριών μετατρέπεται σε μια εικονική ενεργειακή κοινότητα και διερευνά ζητήματα που προκύπτουν κατά τη λειτουργία μιας ενεργειακής κοινότητας όπως: Έγκριση νέου μέλους, πληρωμή έκτακτου εξόδου, ή διαφωνία σε σχέση με απόφαση της πλειοψηφίας. Αξιοποιείται η μεθοδολογία λήψης αποφάσεων με συναίνεση με κύρια εργαλεία το διάλογο, τη συνεργασία και το σεβασμό.

Περιγραφή βασικού θεωρητικού πλαισίου υποστήριξης του προγράμματος (Έως 300 λέξεις)

Το πρόγραμμα εφορμά από την επιτακτική ανάγκη αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής, η οποία απειλεί ποικιλοτρόπως τη ζωή και τον πλανήτη, καθώς δύναται να επιφέρει πλείστες επιπτώσεις σε επίπεδο περιβαλλοντικό, κοινωνικό, και οικονομικό (ΥΠΕΝ). Η πρόσφατα δημοσιευμένη έκθεση «Κλιματική Αλλαγή 2022: Μετριασμός της Κλιματικής Αλλαγής» (Απρίλιος 2022) της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή (ICCP) υπογραμμίζει την ανάγκη να ενώσουμε τις δυνάμεις μας, ώστε να μετριαστεί η επιδείνωση του κλίματος από τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες. Ανταποκρινόμενη σε αυτό το κάλεσμα και αντιλαμβανόμενη τη σημασία ανάληψης συλλογικής δράσης, η ομάδα προγράμματος επιχειρεί να ευαισθητοποιήσει τους/τις μαθητές/τριες για το πολυδιάστατο ζήτημα της κλιματικής/ενεργειακής κρίσης, εκπαιδώντας τους/τες παράλληλα σε δημοκρατικές διαδικασίες που εστιάζουν στην συναινετική λήψη αποφάσεων, τη μη βίαιη επικοινωνία και την ειρηνική επίλυση συγκρούσεων.

Όσον αφορά το παιδαγωγικό πλαίσιο του προγράμματος, αυτό έχει βασιστεί στη φιλοσοφία της Π.Ε. και της Εκπαίδευσης για την Αειφορία, κατά συνέπεια συνάδει με τις αρχές της Βιωματικής και Μη τυπικής Εκπαίδευσης. Αξιοποιείται η θεωρία ερευνητικής-

ανακαλυπτικής μάθησης του Bruner, όπου οι μαθητές/τριες αντιμετωπίζονται ως εξερευνητές/τριες και κατασκευαστές/τριες της γνώσης, την οποία καλούνται να διερευνήσουν, καθώς δεν τους παρέχεται έτοιμη. Επιπλέον, λαμβάνεται υπόψη η θεωρία του κοινωνικού κονστρουκτιβισμού του Vygotsky, για αυτό και η εργασία των παιδιών σε ομάδες επέχει σημαντική θέση. Πράγματι, τα εμπλουτιστικά οφέλη από την αλληλεπίδραση των μαθητών/τριών τόσο σε γνωστικό όσο και σε κοινωνικο-συναισθηματικό επίπεδο, ευνοούν την ολόπλευρη ανάπτυξη των ίδιων αλλά και την αποτελεσματικότερη επεξεργασία του θέματος. Η τελευταία διευκολύνεται από τεχνικές όπως θεατρικό παιχνίδι, παιχνίδια ρόλων, ασκήσεις προσομοίωσης, επίλυση προβλήματος, πειράματα, ασκήσεις ενεργοποίησης, διαλογική- αναστοχαστική συζήτηση κ.ά. Τέλος, αναφορικά με το ρόλο των εκπαιδευτριών, αντλώντας έμπνευση από την προσέγγιση του Rogers, γίνεται προσπάθεια δημιουργίας ενός ασφαλούς, φιλικού κλίματος, όπου οι συμμετέχοντες/ουσες εμπυχώνονται ώστε να μπορέσουν να εκφραστούν ελεύθερα και να εμπιστευτούν τις δυνάμεις τους.

Προσβασιμότητα

Για την υλοποίηση του προγράμματος δεν απαιτούνται ειδικές τροποποιήσεις στη σχολική αίθουσα ή επισκέψεις εκτός σχολείου. Κατ' επέκταση αν στο εκάστοτε σχολείο πληρούνται οι ισχύοντες κανόνες ασφαλείας και υγιεινής και εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα σε άτομα σε αναπηρία, τότε οι παραπάνω συνθήκες εξασφαλίζονται και όσον αφορά τη διεξαγωγή του συγκεκριμένου προγράμματος. Ιδιαίτερη προσοχή θα δίνεται από τις εκπαιδευτριες σε θέματα που αφορούν την μη διάδοση του covid-19, τηρώντας αποστάσεις ασφαλείας και κάνοντας τις απαραίτητες τροποποιήσεις στις προς υλοποίηση δραστηριότητες.

Δυνατότητα επέκτασης

Προβλέπεται η δυνατότητα επέκτασης του προγράμματος.

Αξιολόγηση

Ο αναστοχασμός θεωρείται ένα από τα συστατικά στοιχεία της Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφορία ενώ παράλληλα διευκολύνει τους/τις εκπαιδευτές/τριες να αξιολογήσουν την επίτευξη των στόχων του προγράμματος και τον βαθμό ικανοποίησης των συμμετεχόντων/ουσών. Για το λόγο αυτό, στα τελευταία 10-15 λεπτά κάθε εργαστηρίου, ξεκινά μια απολογιστική συζήτηση όπου ζητείται από τους μαθητές/τριες να εκφράσουν ελεύθερα τις σκέψεις, τα συναισθήματα και τις εντυπώσεις τους σε σχέση με το περιεχόμενο του εργαστηρίου αλλά και της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η αναστοχαστική συζήτηση χρησιμοποιείται συνδυαστικά με το ερωτηματολόγιο ανατροφοδότησης του μαθητή/τριας, (επισυνάπτεται) μέσω του οποίου ζητείται από τα παιδιά να αξιολογήσουν τα εργαστήρια και να παραθέσουν προτάσεις για τη βελτιστοποίησή τους

